

نوزدهمین سالگرد اعلامیه حقوق بشر

«به مناسبت نوزدهمین سالگرد تصویب اعلامیه جهانی حقوق بشر (۱۰ دسامبر ۱۹۴۷) که مصادف با نوزدهم آذرماه ۱۳۲۶ بود پیامی از طرف شاهنشاه آریسا» هر «فرستاده شد و همچنین والا حضرت شاهدخت اشرف پهلوی بیاناتی در جلسه کمیته» «ایرانی حقوق بشر ایراد کردند که اینک ماضن تبریک و بزرگداشت این روز» «فرخنده متن پیام و بیانات و تاریخچه مختصر اعلامیه و خبر تشکیل کمیته ایرانی را» «با اطلاع خوانندگان عزیز می‌رسانیم»

پیام شاهنشاه:

به مناسبت نوزدهمین سالگرد صدور اعلامیه جهانی حقوق بشر بار دیگر یثیبانی و تایید دولت و ملت ایران را از مفاد این اعلامیه اظهار میداریم .
نوزده سال پیش ، کشور ما خود بعنوان یکی از اعضای مؤسس سازمان ملل متحد در تنظیم و تصویب این اعلامیه تاریخی شرکت جست و مایه خوشوقتی ما است کدیکی از قاطعترین تحولات اجتماعی دردنیای کنونی بر اساس روح و مفهوم واقعی همین اعلامیه در کشور خود ما صورت گرفته است .

آرزوی ما این است که اصول عالی فکری و حقوقی مندرج در این اعلامیه که حاصل مبارزات جامعه بشری در تمام طول تاریخ و تلاشهای بیوقفه بشر در استان جهان در راه ایجاد جامعه‌ای دور از تبعیض و بیعدالتیها و محرومیت‌های گوناگون است بصورت

واقعی آن در سراسر دنیای کنونی ما حکم فرما گردد. زیرا جوامع امروزی بشری چنان به یکدیگر پیوسته اند که اگر این اصول در قسمتی از جهان مورد تخطی و تجاوز قرار گیرد اثر ناگوار آن خواه ناخواه در بقیه جهان محسوس خواهد بود.

ما صمیمانه معتقدیم که تضعیف سازمان ملل یعنی سازمانی که بر اساس چنین اعلامیه‌ای انجام وظیفه میکند با مال بنفع هیچ کشور و ملتی نیست و لوث آنکه در بدو امر مستلزم تحصیل منافع زودگذر بنظر رسد. زیرا بدون امکان دخالت موثر این سازمان جهانی در حل مشکلات و اختلافات بناچار برای حل این مسائل ملاکی بجز اعمال زور نمیماند و این راهی است که اگر در گذشته آزمایش آن با قربانیها و ویرانیهای بیشمار توأم بوده، با احتمال قوی حاصل آزمایش آینده آن نابودی عالم بشریت خواهد بود.

بنابر این آرزو میکنیم که روح واقعی اصول اعلامیه جهانی حقوق بشر روز بروز بیشتر در جوامع بشری رسوخ یا بدواز این راه دنیای کنونی ما هر چه زودتر از بیدادگریها و تبعیضهای سیاسی و اقتصادی و اجتماعی خلاص گردد.

متن بیانات والا حضرت اشرف:

نوزده سال پیش در چنین روزی اعلامیه جهانی حقوق بشر بتصویب رسید. آزادیهای که در این منشور تاریخی نوید آن داده شده بود افقهای تازه و روشنی در برابر انسانهای زمان ما گشود. آزادی و برابری افراد بشر، حق زندگی و امنیت شخص او، حق آزادی اندیشه و وجدان و در همین حال حق کار کردن و سلامت بودن و استفاده انسانها از مزایای اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی جوامعی که بدان تعلق دارند و رفنظر از نژاد و مذهب و زبان و جنس و رنگ و پوست آنان بعنوان عوامل تشکیل دهنده، مقام و حیثیت انسانی شناخته شد و نمایندگان همه کشورهای عضو سازمان ملل متحد پیمان سپردند که از آن پس ارزش و حیثیت افراد بشر و ترقی اجتماعی را در شرایط آزادی و رفاه مردم بیشتر تامین کنند.

با این همه آنچه که در این اعلامیه بیان شده بود ذکر واقعیت هان بود بلکه هدفها و آرمان هایی بود که مردم دنیا در برابر خود قرار دادند تا هر يك بنا به مقتضیات زندگی ملی خود بدان

برسند، برای نخستین بار بر سر همین هدفهای کلی و اصولی توافق شد و همین وحدت نظر حکایت از آن میکرد که بشر با ستانه نوینی از تحول و پیشرفت فکری خود رسیده است. مبارزات دشوار و فداکاریهای بیشماری که میلیونها انسان واقعی بخاطر بالا بردن مقام انسان و تحصیل آزادیهای بیشتر کرده بودند در این اعلامیه تجلی مییافت. اما برای همه روشن بود که این سند بزرگ تاریخی تازه آغاز راهی دراز و پر پیچ و خم میباشد و مسئولیت های سنگین و جدیدی بر دوش نسلهای معاصر و آینده قرار میدهد. چه میبایست به قالبهای مشترکی که ساخته شده بود محتوی داد و باصولی که وضع شده بود تحرك و زندگی واقعی بخشید و این وظیفه بيشك کاری بس دشوارتر بود.

در این زمینه حتی میتوان گفت که اصول مندرجه در این اعلامیه برای بسیاری از ملتها تازگی نداشت. همه میدانند که در کشور ما کورش بزرگ در منشوری که دیگر بر همه آشناست از حقوق انسانها سخن رانده بود و پس از او بسیاری از کشورهای دیگر جهان منشورها و اعلامیههای مهمی در این باب انتشار داده بودند.

اما آنچه که در شرایط خاص زمان ما اهمیت اساسی داشت آن بود که میبایست اصول مجاز و کلی را با توجه به مشکلات کشورهای در حال توسعه به مرحله اجرا گذاشت. تجربه های بیست سال اخیر بالاخص ثابت کرد آن حقوق تا وقتی ریشه های اقتصادی و اجتماعی عمیق و پایا بر جا نداشته باشد و زمینه مساعد و واجد شرایط لازم برای رشد و نمو پیدا نکند تنها کلماتی بیش نیست. بر همه مسلم شده بود تا حقوق سیاسی و مدنی با حقوق اقتصادی و اجتماعی توأم و هماهنگ نگردد رسیدن به هدفهای اعلامیه خیالی بیش نخواهد بود.

از این رو میتوان گفت که برای ما مردم ایران توجه حقیقی و آگاهی نسبت به معنا و مفهوم واقعی اعلامیه جهانی حقوق بشر روزی آغاز گشت که ملت ما با عزم راسخ انقلاب بزرگ اجتماعی و شالوده خویش را پایه گذاری کرد. برای ما ایرانیان که از لحاظ گذشته تاریخی و تمدن باستانی خودمان انطباق این اصول با سنت قدیم محرز بود، این اعلامیه همانطور که یاد آور شد همچنان تازگی نداشت. آنچه که تازگی داشت اقدامات و اصلاحاتی بود که پس از انقلاب شاه و ملت در سرزمین ما آغاز گشت.

امروز برای ما علاوه بر سالروز اعلامیه جهانی حقوق بشر، روز فرخنده تشکیل کمیته ایرانی حقوق بشر است که به فرمان شاهنشاه آریامهر بمنظور رعایت و حفظ حقوق مردم این سرزمین تشکیل شد و این کمیته موظف است که اصول اعلامیه حقوق بشر را در همه شئون و سطوح زندگی ما محفوظ نگاهدارد و در راه ایجاد امکانات تازه بخاطر تأمین آزادیهای اساسی زمینه های لازم را فراهم آورد.

برای ما که امروز کشوری در آستانه تحولات و توسعه های سریع هستیم، آزادی نباید

و نمیتواند قالبی توخالی باشد، آزادی باید مفهوم واقعی و عملی و مثبت خویش را در میان ما احراز کند و تا آن زمان که بندهای جهل و عقب افتادگی امکانات شکفتن و گسترش افراد اجتماعی ما را مثل گذشته محدود نگاهدارد و مردم ما در موقعی نباشند که آزادی و حقوق اساسی بشر برای آنان معنای واقعی داشته باشد وظیفه اصلی اجتماع ما و بالاخص کمیته حقوق بشر آنست که با اجرای صادقانه اصول دوازده گانه انقلاب امکانات لازم را برای رشد و نمو آزادیها فراهم آورد. آزادی واقعی آن آزادی ظاهری و فریبنده ای نیست که اغلب بهرج و مرج و آشننگی ها منتهی میشود. آزادی واقعی و حقوق اساسی بشر آن زمان تأمین میشود که شرایط لازم و محیط مساعد برای بدست آوردن آن حقوق و استغاده صحیح از آنها بوجود آید و بالمال يك اجتماع عقب افتاده به نیروی متحرك و روبنزايد به يك اجتماع شكوفان و رها یافته تبدیل گردد.

آرزوی شاهنشاه است که پایه های فکری و معنوی ساختمان اجتماعی آینده ایران بر اصول اعلامیه جهانی حقوق بشر استوار گردد و هدف و جهت برنامه های انقلاب جز این نیست. بهمین خاطر تشکیل کمیته ایرانی حقوق بشر در این سالروز تصویب اعلامیه جهانی برای کشور ما معنا و جلوه خاص دارد. کوشش شما و همت مردم ترقیخواه ایران برای رسیدن به این مقصود بی اندازه گرانبهاست.

موفقیت یکایک شمارادر انجام وظایف و مسئولیتهای سنگین که اعلامیه و اصول انقلاب شاه و ملت بر عهده شما گذارده است آرزو مندم.

تاریخچه اعلامیه:

در سال ۱۹۴۵ هنگامیکه منشور سازمان ملل متحد در شهر سانفرانسیسکو در دست تهیه و تدوین بود پیشنهاد شد که طرح اعلامیه ای بنام اعلامیه جهانی حقوق بشر نیز تهیه گردد و پس از تشکیل سازمان ملل متحد کمیسیونی بنام کمیسیون حقوق بشر مأمور تهیه طرح مذکور گردید.

اولین پیش نویس اعلامیه جهانی حقوق بشر در سالهای ۱۹۴۷ و ۱۹۴۸ از طرف کمیسیون تهیه گردید و متن نهائی آن در تاریخ ۱۰ دسامبر ۱۹۴۸ از طرف مجمع عمومی سازمان ملل متحد مورد تأیید و تصویب قرار گرفت و آنرا بمنوان (آرمان مشترکی برای تمام مردم و کلیه ملل) اعلام کرد.

بدین ترتیب برای اولین بار در تاریخ بشریت حقوق اساسی بشر و شناسایی ارزش شخصیت

انسانی و تساوی حقوق زن و مرد مورد توجه کامل قرار گرفت و فصل نوی در تاریخ حیات بشر گشوده شد.

پس از صدور اعلامیه جهانی حقوق بشر کلیه اعضای سازمان ملل متحد صادقانه تعهد نمودند که همه با هم و هر یک جداگانه در راه بشر رسانیدن هدفهای مقدس و انسانی اعلامیه جهانی حقوق بشر کوشا باشند و احترام با اصول آزادی افراد را بدون توجه باختلافات جنسی و نژادی و زبان و کیش و آئین یکی از هدفهای اساسی خود قرار دهند.

پس از انتشار اعلامیه جهانی حقوق بشر پیشنهاد شد که روز دهم دسامبر بعنوان روز حقوق بشر شناخته شود.

در تاریخ چهارم دسامبر ۱۹۵۰ (۱۳ آذرماه ۱۳۲۹) مجمع عمومی سازمان ملل متحد این پیشنهاد را مورد تأیید قرار داد و در تصمیم مذکور از کلیه کشورها و سازمانهای ذینفع دعوت بعمل آمد تا همه ساله روز دهم دسامبر (۱۹ آذرماه) را به عنوان روز حقوق بشر شناخته و قبول و تأیید اعلامیه جهانی حقوق بشر را که در تاریخ دهم دسامبر ۱۹۴۷ (۱۹ آذرماه ۱۳۲۷) صورت گرفته جشن بگیرند و مساعی روز افزون خود را برای ترقی و تعالی مقام بشر بکار برند.

دولت ایران از آن تاریخ بیست و نه روز ۱۹ آذرماه برای تجلیل روز حقوق بشر مراسمی برگزار میکند و ضمن ستایش از کوششهای ارزنده‌ای که در این راه صورت گرفته ایمان خود را بمفاد اعلامیه جهانی حقوق بشر و شناسائی حیثیت و ارزش شخصیت انسانی اعلام میدارد.

تشکیل کمیته ایرانی حقوق بشر

روز ۱۹ آذرماه ۱۳۴۶ کمیته ایرانی حقوق بشر در تهران تشکیل و در همان روز نخستین جلسه آن برگزار گردید. اینک متن خبر:

بفرمان شاهنشاه آریامهر بمنظور کمک به رعایت و حفظ حقوقی بشر در ایران، کمیته ایرانی حقوق بشر بریاست عالی و الاحضرت شاهدخت اشرف پهلوی تشکیل گردید. اولین جلسه کمیته ایرانی حقوق بشر در محل سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی با حضور شاهدخت اشرف پهلوی و شخصیت‌های زیر تشکیل شد: آقایان نصراله انظام رئیس سابق مجمع عمومی سازمان ملل متحد، دکتر مجید رهنما وزیر علوم و تعلیمات عالی -

عمادالدین میرمطهری رئیس دیوانعالی کشور - محمود هدایت رئیس دادگاه عالی تجدید
نظر انتظامی قضات - دکتر فریدون هویدا معاون وزارت امور خارجه - خانم ایران اعلم
استاد دانشگاه تهران - خانم زهره سرمد استادیار دانشگاه تهران - خانم توران بهرامی
وکیل دادگستری و آقایان دکتر جمشید بهنام و دکتر منوچهر گنجی و دکتر حمیدزاهدی
اسنادان دانشگاه تهران - خانم پریش خواجه‌نوری وکیل دادگستری - آقایان علی‌اکبر
درخشانی وکیل دادگستری و دکتر خسرو گیتی قاضی دادگستری و دکتر غلامعلی توسلی و
دکتر فیروز توفیق،

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی